

A-kursus i urogenital radiologi

CT-skanning: Urologi

25. - 27. november 2014

Overlæge Gratién Andersen
Røntgen og Skanning
Aarhus Universitetshospital i Skejby

CT-skanning

Urologi I

Billeddiagnostiske muligheder ved urinvejssygdomme

- Konventionel røntgen
- Ultralyd
- CT skanning
- MR skanning
- Renografi
- Nuklearmedicinske undersøgelser
- Pyelografi, cystografi, MCU..

CT-urografi

Indikationer

Hæmaturi

Mistanke om tumor

Staging

RCK, uroteltumor, nefroblastom, lymfom

Sten

Størrelse, placering, obstruktionsgraden...

Hydronefrose

Årsag (Sten, tumor, kongenit anomali..)

Traume

Blødning, kontusion, vaskulær skade, uroplani

Komplikationer

Postoperativ blødning, ureterlæsion, infektion

Kontrol

Tumor, sten, traume, infektion, etc....

Kontraindikation (*Relativ*)

- Graviditet
- Børn og unge
- Kontrastallergi
- Nedsat nyrefunktion

MR eller ultralyd

Kontrastfaser

- Tom skanning
- Arteriel fase
- Kortikomedullær fase
- Nefrografisk fase
- Wash-out fase
- Udskillelsesfase

Kontrastskanning

- Prækontrast skanning
  - Arteriel fase
  - Kortikomedullær fase
  - Skanning i nefrografisk fase
  - Wash-out fase
  - Skanning i udskillelsesfase
- Sten - forkalkning
Nyrearterie
Hypervaskulær T.
Nyretumor
Tumor opladning
Uroteltumor

Kortikomedullær fase

- 35-45 sek efter kontrastinjektion
- Kontrast opladning i arterie og vena renalis
- Kortikal opladning
- Opladning af hypervaskulære tumorer
- Risiko for at man kan overse andre tumorer

Nefrografisk fase

- 80-100 sek efter kontrastinjektion
- Ensartet kontrast opladning i cortex og medulla
- Ideel fase for visualisering af de fleste forandringer
- Ukarakteristisk opladning af hypervaskulære tumorer
- Risiko for fejltolkning af små cyster (Partiel volume/pseudo-enhancement)

Pyelogram fasen

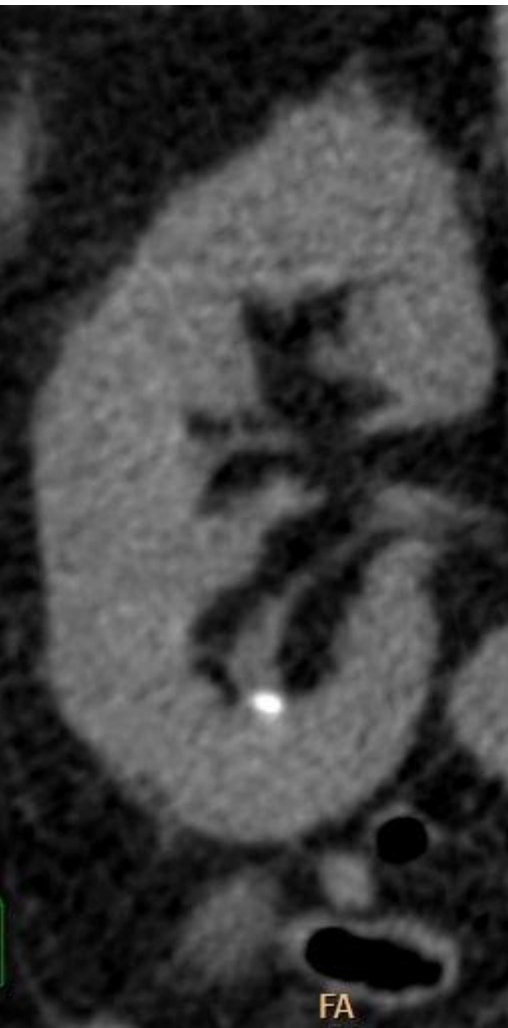
- 3-5 min efter kontrastinjektion
- Kontrast i pelvis og ureter
- Ideel for visualisering af urotel forandringer
- Kan ikke bruges til evaluering af nyreparenkymet
- Problemer: Ureterobstruktion, ekstrarenal pelvis

Kontrastfaser

Prækontrast

Arteriel

Kortikomedullær

Kontrastfaser

Nefrografisk

Udskillelse

RP

Protokoller

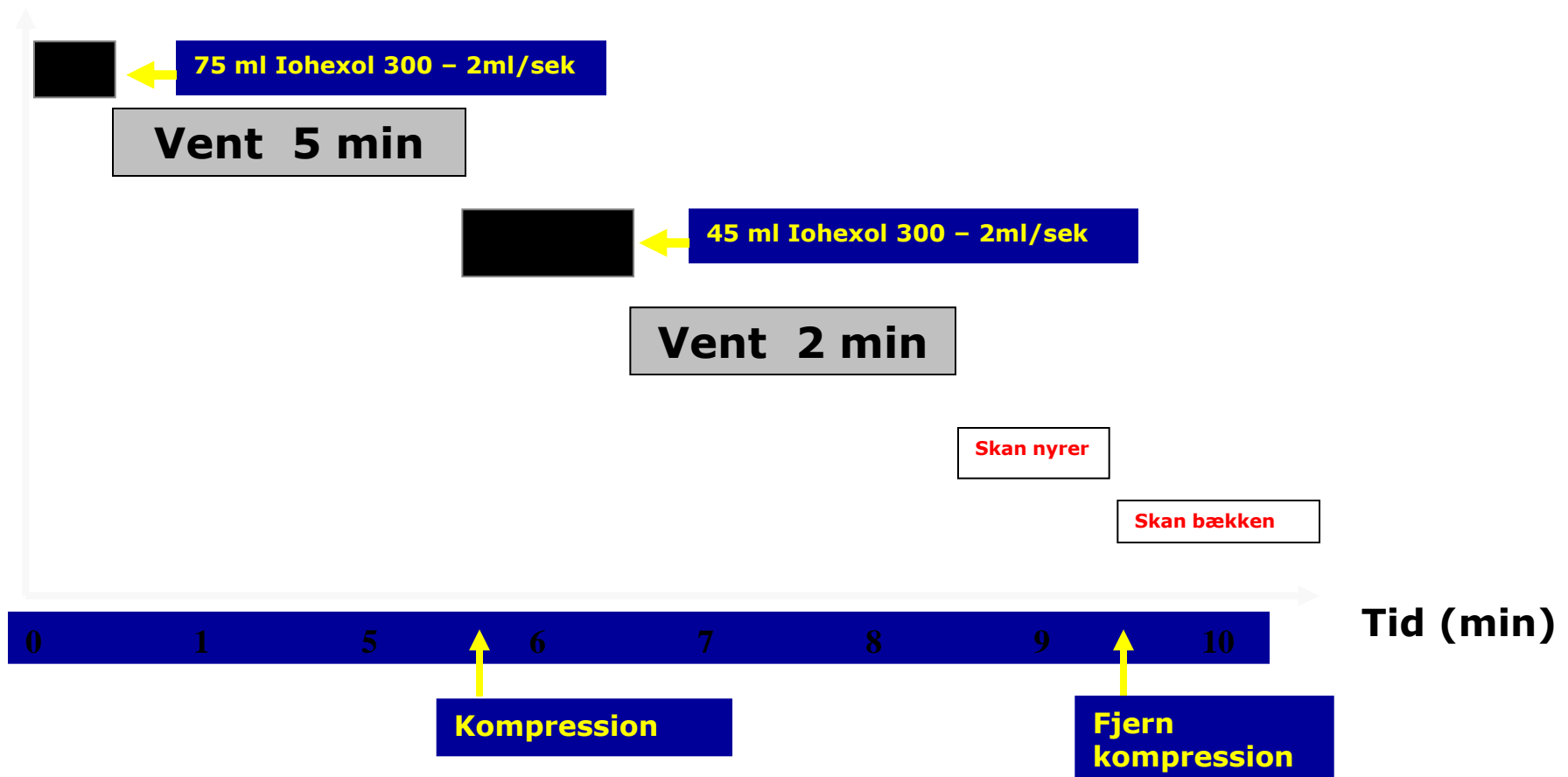
- CTU: CT urografi
- Hybrid CTU (CT + IVU)
- Hybrid CTU (CT + Scout)
- CTU - Split bolus (Kombination af serier)
- CT urinveje med flere separate faser (3 og 4)

MDCTU med 3 faser (Michigan Uni.)

- Tom skanning af abdomen og bækken
- 250 ml saltvand IV ca. 15 min før.....
- 150-175 ml Omnipaque 300 mgI/ml IV
- Nefrografisk fase over nyrer, ca. 100 sek delay
- Abdominal skanning i udskillelsesfase, ca. 7.5 min delay

MDCTU kombineret 2 faser (Standford Uni.)

2:45+100_visi270

R

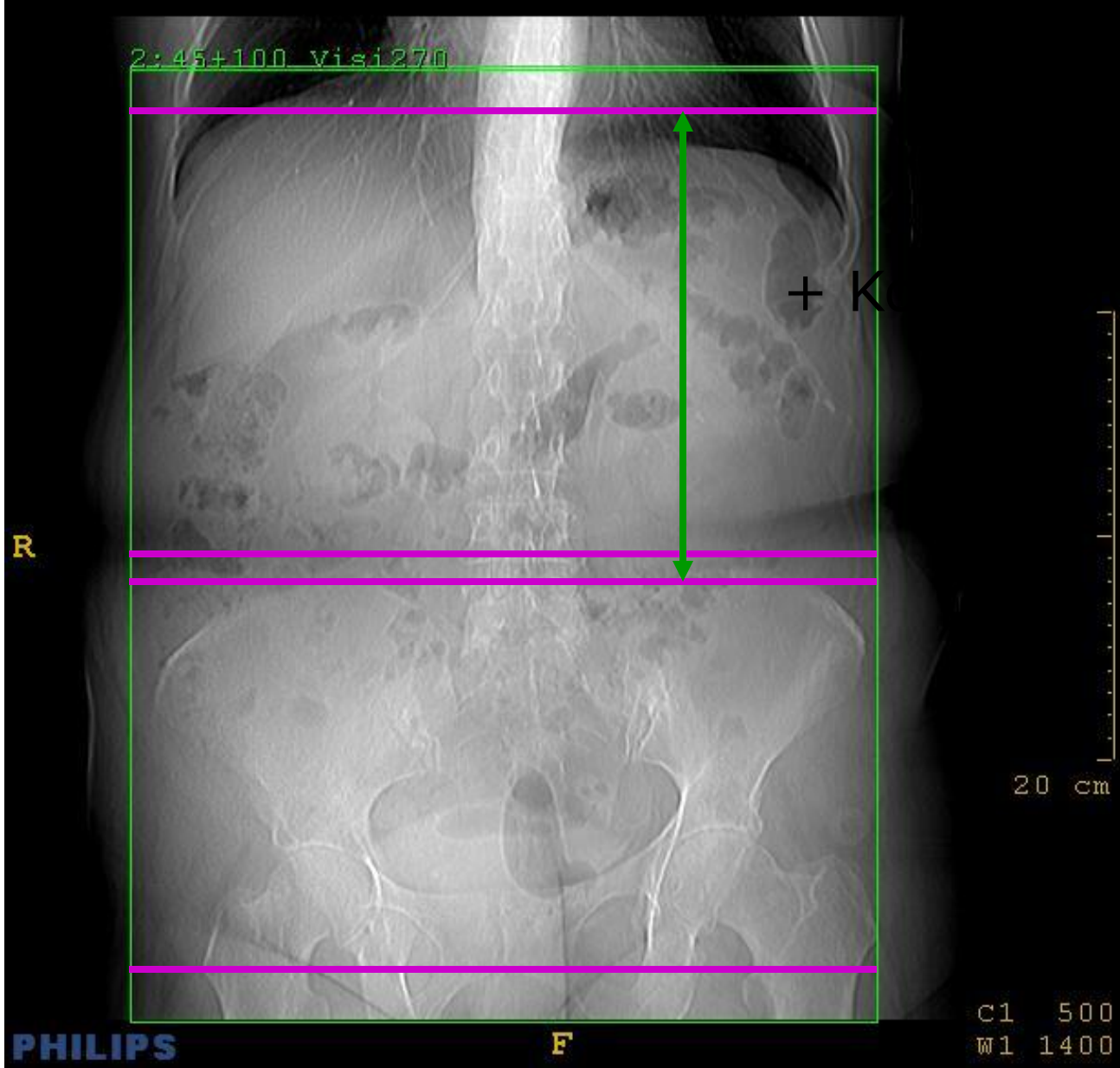
+ K... on

20 cm

PHILIPS

F

C1 500
W1 1400

2:45+100_visi270

R

+ Kontrastion

- Kontrastion

C1 500
W1 1400

PHILIPS

F

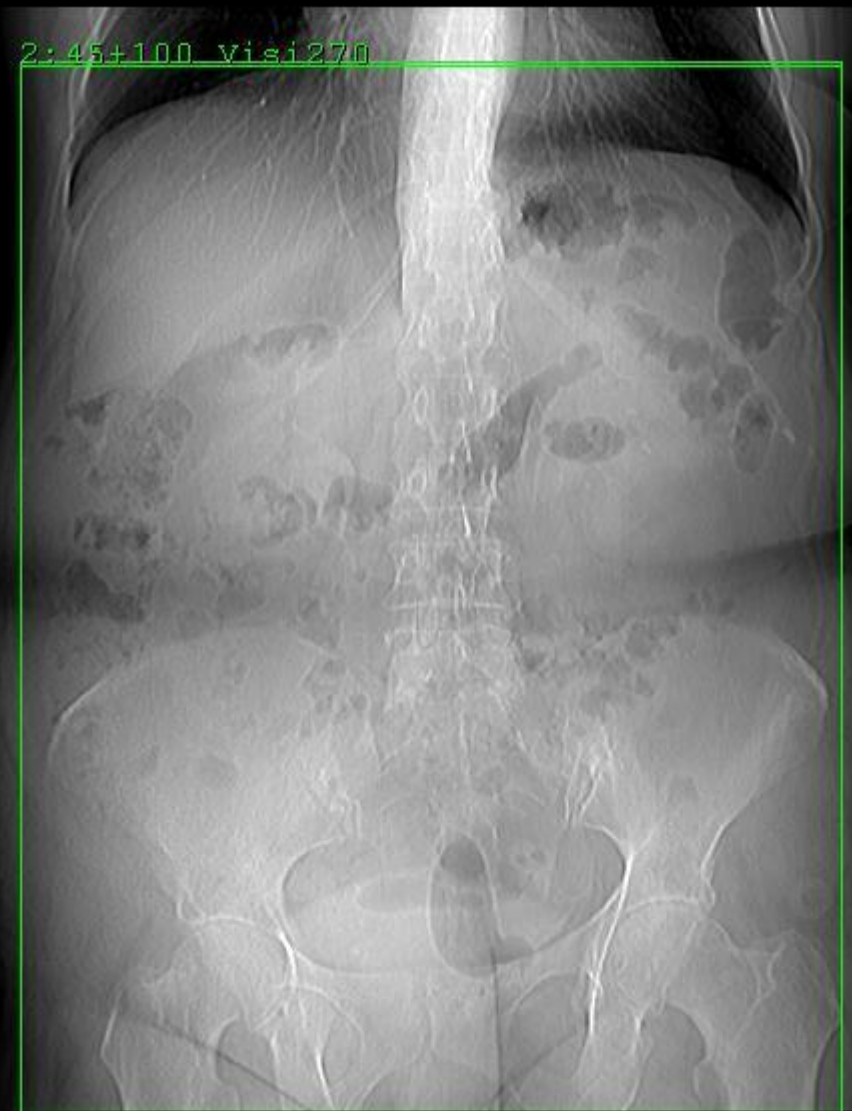

Protokoller -Skejby-

- Tom skanning fra nyrene til symfysen (lav dosis)
- 30-40 ml kontrast IV: 320 mg/ml
- Pause på 8 min
- Kontrast skanning med 70-120 ml 320 mg/ml
- Skanning fra diafragma til symfysen (inkl. lever)
- Delay: 70-80 sek.

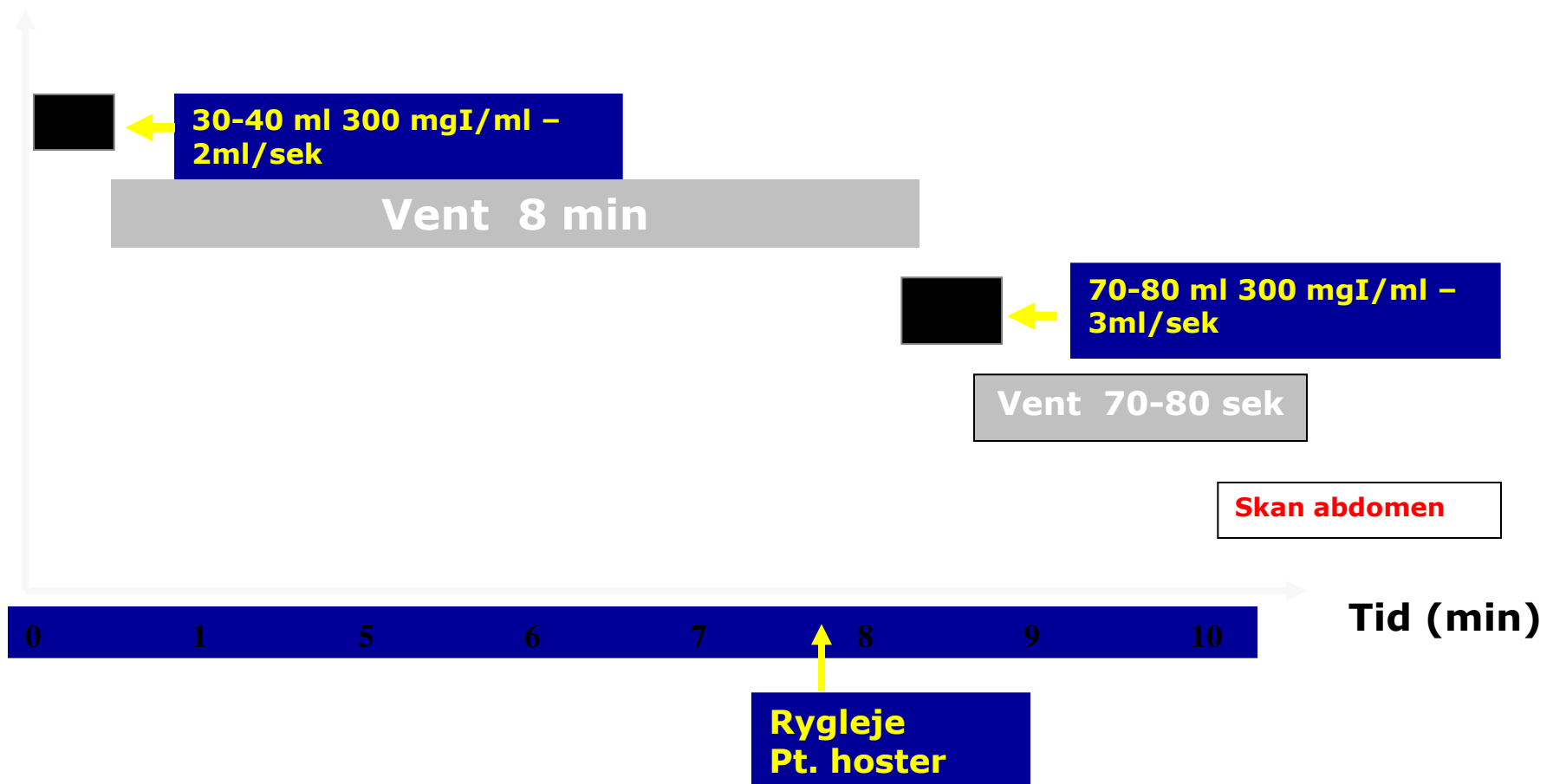

Tom skanning

Kontrast skanning

MDCTU kombineret 2 faser -Skejby-

For at optimere undersøgelsen

- Patienten skal være velhydreret
- Man skal vente mindst 8 min. mellem 1. og 2. kontrastinjektion
- Patienten skal sidde op, eller hoste før skanningen i udskillelsesfase
- Abdominal/ureter kompression ?

64 - slice skanner

- Tom skanning
  - Slice thickness: 2 mm
  - Increment: 1mm
  - Kv:120
  - mAs: (1 mAs/kg)
  - Filter: Standard
  - DOM

64 - slice skanner

- Kontrast skanning
- Slice thickness: 2 mm
- Increment: 1mm
- Kv:120
- mAs: 100-200
- Filter: Standard
- DOM
- MPR: Koronal rekonstruktion

Stråledosis*

(64 slice)

- Patient 50-60 kg: 100 mAs   ca. 6 mSv
- Patient 60-90 kg: 150mAs   ca. 7-9 mSv

*Stråledosis: kun kontrastserien

Kontrast

- Iso- / lavosmolær
- non-ionisk kontrast
- Koncentration: 270 - 350 mgI/ml
- 100 - 150 ml
- Inj. hastighed 2 - 4 ml/sek

Kontrast (Split bolus MDCTU)

- 100 - 150 ml :
  - 20 + 80 ml
  - 35 + 95 ml
  - 40 + 80 ml
  - 50 + 50 ml
  - 50 + 100 ml
  - 75 + 45 ml
- Der mangler dokumentation på de bedste kombinationer

IV saltvand: Bedre nedløb?

- McTavish et al:
  - 250 ml 0.9% NACL lige efter inj. af 100ml kontrast (bedre nedløb)
- Inampudi et al:
  - 250 ml 0.9% NACL lige før inj. af 100ml kontrast (begrænset effekt på nedre ureter)
- Maher et al:
  - 100 ml 0.9% NACL efter 1. Kontrast bolus (ingen effekt)

Diuretica?

- Små studier
- Lav dosis Furosemide IV (5-10 mg)
- 3-5 min før CTU
- God fremstilling af ureter hos alle patienter

Diuretica?

- Catheine Roy et al. (Strasbourg)*
- Conclusion:
  - Intermediate-dose furosemide (20 mg) before MDCTU is a very simple add-on for accurate depiction of pelvicalyceal details and collecting system wall without artefacts. The procedure is associated with a constant and complete visualisation of the entire ureter.

Uden eller med kompression?

- Skanning af nyrer og øvre ureter med kompression
- Distal ureter skannes efter fjernelse af kompression
- Flere studier har undersøgt forholdene af nedre ureter (+/- kompression): Ingen signifikante forskelle

Hvordan skal vi se på billederne?

- Urinveje:
  - *Aksiale billeder*
  - *W/L: Abdomen, kar og knogle indstillinger*
  - *Koronal MPR, evt. justeret efter nyrernes akser*
  - *Sagital MPR efter behov*
  - *5-7 mm MIP/VIP i koronal plan*
  - *3D rekonstruktion*
- Retroperitoneum, vena cava, aorta
- Abdominale organer: Binyrer, lever, milt, pancreas...
- Knogler

Problemer og begrænsninger

- Sen-nefrogafisk fase (> 100 s)
  - er optimal for evaluering af nyreparenkymet men ikke for resten af abdomen
- Ureters peristaltiske bevægelser:
  - Segmenter af ureter uden kontrast

Problemer og begrænsninger

- Stor papil impression kan forveksles med uroteltumor
- Høj densitet i hulrummene kan sløre en lille forandring
- Artefakt fra kontrasten (pelvis, blæren)

Problemer og begrænsninger

- Tidskrævende: Mange billeder til evaluering
  - (undersøgelser med 3 og 4 faser)
- Patientens tilstand:
  - Urolig, kan ikke samarbejde ....
  - Overvægt
  - "Beam-hardening" artefakter fra klips, skruer og hofteproteser

Nigel Cowan et al: MDCTU for diagnosing upper urinary tract urothelial tumour

(BJU. Volume 99 Issue 6 Page 1363 - June 2007)

106 patienter med hæmaturri

Sammenligningen er målrettet for urotelforandringer

- **MDCTU**

- sensitivitet 0.97
- specificitet 0.93
- PPV 0.79
- NPV 0.99

- **RUP (Pyelografi)**

- sensitivitet 0.97
- specificitet 0.93
- PPV 0.79
- NPV 0.99

Fordele og ulemper MDCTU

Fordele

- Mulighed for at evaluere både urinvejene og abdomen
- Høj sensitivitet ved sten problematik, tumorer og urotel forandringer
- Visualisering af både lumen og uretervæg samtidig
- Mulighed for staging af en tumor ved samme skanning
- Mulighed for afsløring af sygdomme i andre organer

Fordele og ulemper MDCTU

Ulemper

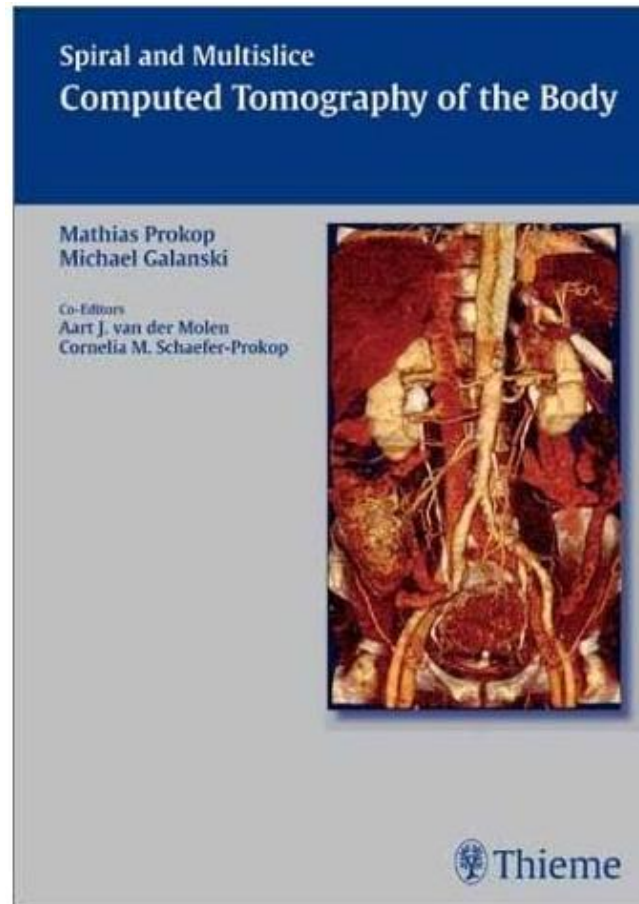
- Der er ingen konsensus for bedste undersøgelsesteknik
- Det er svært at evaluere distale uretersegment
- Visualisering af blæretumorer?
- Kontrast
- Stråledosis

BØGER

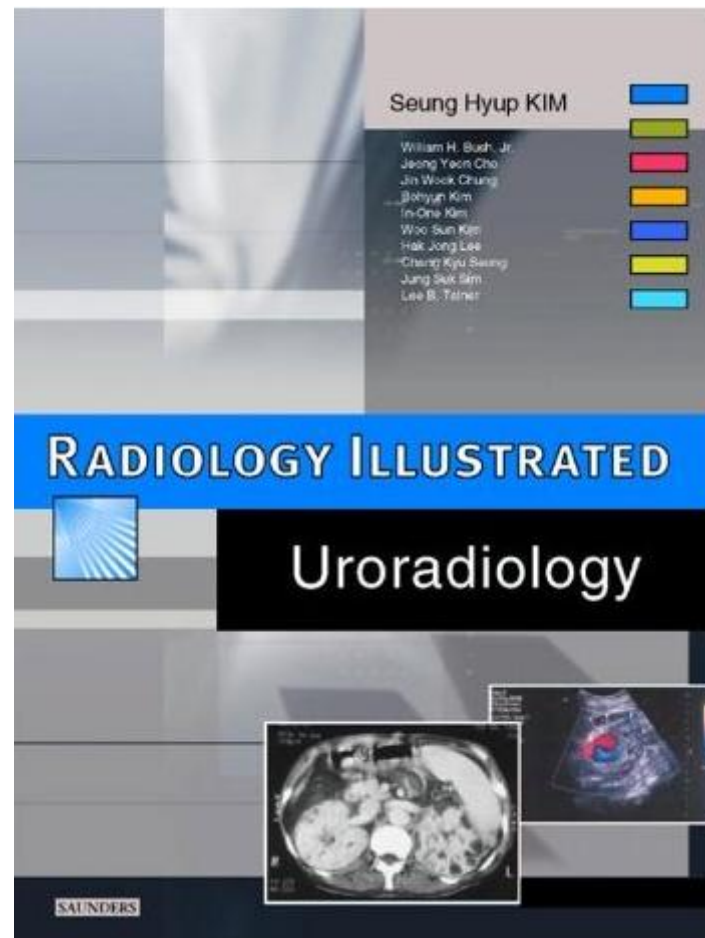
Spiral and Multislice: Computer Tomography of the Body

Mathias Prokop & Michael Galanski (Thieme)

Radiology Illustrated - Urology

Seung Hyup Kim, William H. Bush et al.
(SAUNDERS)

CT Urography - An Atlas

Stuart G. Silverman & Richard H. Cohan
(Wolters Kluwer - Lippincott Williams & Wilkins)

 Wolters Kluwer Health | Lippincott Williams & Wilkins

